

Preses relīze

Luksemburgā, 2021. gada 24. jūnijā

ES palīdzība piena ražotājiem pēc Krievijas ieviestā importa aizlieguma nebija pietiekami mērķtiecīga

Eiropas Savienība veica plašus pasākumus lauksaimnieku atbalstam 2014.–2016. gada piena tirgus traucējumu laikā. Tā ātri reaģēja uz Krievijas ieviesto piena produktu importa aizliegumu. Tomēr saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas (ERP) ziņojumu ražotāju faktiskās vajadzības netika pienācīgi novērtētas un piešķirtais atbalsts nebija pietiekami mērķtiecīgs. ES ir apņēmusies likt lietā pieredzi, kas gūta 2014.–2016. gada tirgus traucējumu laikā, lai uzlabotu turpmāko iespējamo krīžu pārvaldību piena nozarē.

Dažu ES dalībvalstu lauksaimnieki 2010. gadu sākumā ievērojami palielināja piena ražošanu, izmantojot augstākas cenas, kas sasniedza maksimumu 2014. gada sākumā. Reaģējot uz ES sankcijām pret Ukrainu, 2014. gada augustā Krievijas Federācija aizliedza piena produktus no dalībvalstīm laikā, kad ES eksports uz Ķīnu palēninājās. Šo faktoru kopums izraisīja piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību visā piena nozarē līdz 2016. gada vidum. ES kopējā lauksaimniecības politika (KLP) paredz mehānismus šādu situāciju mīkstināšanai, tostarp tiešos maksājumus lauksaimnieku ienākumu stabilizēšanai, tirgus intervences pasākumus, kas pazīstami kā “drošības tīkls” cenu atbalstam, uz laiku likvidējot pārpalikumus, kā arī ārkārtas pasākumus tirgus traucējumu novēršanai.

“Piena ražošana veido būtisku ES lauksaimniecības nozares daļu, un Eiropas Komisija kopā ar dalībvalstīm veica konkrētus pasākumus, lai atbalstītu lauksaimnieku ienākumus 2014.–2016. gada tirgus traucējumu laikā,” teica par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Nikolaos Milionis. *“Taču turpmāk ES jābūt labāk sagatavotai, lai efektīvāk reaģētu uz iespējamām krīzēm šajā nozarē.”*

Revidenti secina, ka Eiropas Komisija ātri reaģēja uz Krievijas ieviesto aizliegumu. Pēc tam, kad Komisija bija aplēsusi zaudētā sviesta, siera un citu piena produktu eksporta apjomu, tā jau 2014. gada beigās izdeva pirmo ārkārtas finansiālā atbalsta paketi lauksaimniekiem Baltijas valstīs un Somijā, kas bija visvairāk skartās valstis. Taču revidenti arī norāda, ka Komisijai bija vajadzīgs ilgāks laiks, lai novērstu pamatā esošo tirgus nelīdzsvarotību. Brīvprātīgai ražošanas samazināšanai Komisija nodrošināja aptuveni 390 miljonus EUR ES finansējuma, kas bija pieejams

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

visā Eiropas Savienībā. Tomēr, reaģējot uz vēsturiski zemajām cenām, daudzi lauksaimnieki jau pirms šo atbalsta pasākumu īstenošanas bija samazinājuši piena ražošanu.

Neraugoties uz ienākumu stabilizāciju, pateicoties tiešajiem maksājumiem, kuru daļa piensaimniecību ienākumos 2015. un 2016. gadā sasniedza aptuveni 35 %, pēc pēkšņa cenu krituma piena ražotāji var saskarties ar naudas plūsmas problēmām. Komisija centās risināt šo jautājumu, bet tā nenovērtēja piensaimniecību naudas plūsmas grūtību apmēru. Revidenti konstatēja, ka liela nozīme budžeta piešķiršanā bija pieejamo resursu apjomam, nevis faktiskajām vajadzībām. Dalībvalstis deva priekšroku ārkārtas pasākumiem, kas bija vienkārši īstenojami, un izvēlējās plašu līdzekļu sadali bez atbalsta mērķtiecīgas novirzīšanas.

Lai finansētu 2014.–2016. gada ārkārtas pasākumus, Komisija apsvēra iespēju izmantot “rezervi krīzes situācijām lauksaimniecības nozarē”. Tomēr galu galā to nedarīja. Lai sagatavotos turpmākām krīzēm, piemēram, tām, ko varētu izraisīt pandēmija, Komisija centās balstīties uz gūto pieredzi. Jo īpaši attiecībā uz 2021.–2027. gada KLP Komisija ir ierosinājusi stiprināt krīzes situācijām paredzētās rezerves lomu un potenciālo ietekmi, padarot tās izmantošanu elastīgāku. Tomēr, kā norāda revidenti, Komisija nav pienācīgi novērtējusi dalībvalstu veikto pasākumu ietekmi, lai gan tas varētu ievērojami palīdzēt uzlabot sagatavotību jebkādiem turpmākiem tirgus traucējumiem.

Vispārīga informācija

Govs piena ražošana ir otrā lielākā ES lauksaimniecības nozare vērtības ziņā (2019. gadā – 59,3 miljardi EUR), kas veido aptuveni 14 % no lauksaimniecības produkcijas. Vācija, Francija, Nīderlande, Polija, Itālija un Īrija ir starp galvenajām ES piena ražotājvalstīm. No 1984. līdz 2015. gadam Eiropas Savienībā darbojās piena kvotu sistēma, kuras mērķis bija noteikt maksimālo apjomu piena ražošanai Eiropas Savienībā. Kopš 2009. gada dalībvalstu kopējās kvotas pakāpeniski palielinājās, līdz 2015. gadā sistēma tika atcelta.

ERP 2019. gada decembrī ziņoja par [ārkārtas pasākumu izmantošanu, lai stabilizētu lauksaimnieku ienākumus augļu un dārzeņu nozarē](#). Šodien publicētā ziņojuma uzmanības centrā ir ES piena ražotāji.

Īpašais ziņojums Nr. 11/2021 “Ārkārtas atbalsts ES piena ražotājiem 2014.–2016. gadā. Iespējas uzlabot efektivitāti nākotnē” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tostarp valstu parlamentus, nozaru ieinteresētās personas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. Lielākā daļa no mūsu ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota.

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547